

RÖVID KÖZLEMÉNYEK

Megfigyelések a szerezcsensirályok (*Larus melanocephalus*) párzási viselkedéséről és táplálkozásáról

PELLINGER ATTILA

A mekszikópusztai elárasztás Borsodi-dűlő nevű területén végeztem megfigyeléseket 2011. április 23-án délelőtt, napos, meleg időjárású napon. Az alig néhány cm-es sekély vízben 11 szerezcsensirály (*Larus melanocephalus*) pihent. Alig mozogtak, egyik-másik madár időnként pár lépést sétált, ezt nem számítva jórészt mozdulatlanul álltak. Mintegy fél óra hosszat figyeltem őket, szerettem volna megállapítani, hogy van-e köztük színes gyűrűvel jelölt példány.

Jól megfigyelhető volt, hogy négy pár szerezcsensirály szorosan együtt tart, e párosok mindegyikében az egyik madár kb. 10-15%-kal kisebb volt a másiknál, amiből nyilvánvaló volt, hogy – még nem költő – párokat alkotnak, hiszen a szerezcsensirályoknál az ivari dimorfizmus a tojók némileg kisebb méretében nyilvánul meg (ISENMANN, 1999). Az egyik ilyen pár esetében a kisebb madár (azaz a tojó) eleséget koldult párjától, ami kb. 10-15 másodperc elteltével egy cserebogarat öklendezett fel, amit a tojó elfogyasztott. Néhány perc elteltével a jelenet megismétlődött, ekkor a hím ismét felöklendezett két cserebogarat, amelyek közül a tojó egyet újra elfogyasztott, a másikat a hím visszanyelte. A későbbiekben a pár mozdulatlanul álldogált, az etetést nem követte párzás, aminek az lehet a magyarázata, hogy itt nem alakult ki fészkelőtelep, vagyis a szerezcsensirályok ekkor még nem vettek részt aktívan a költésben. Ez a viselkedés ennek ellenére a párkapcsolat megerősítését szolgáló viselkedésként értelmezhető. Ebben az időszakban a májusi cserebogár (*Melolontha melolontha*) rajzott, így nagyon valószínű, hogy az etetés során e faj egyedeit fogyasztották a szerezcsensirályok.

Az elmúlt évek során több esetben nyílt alkalmam megfigyelni, hogy az elárasztásokon költő dankasirályok (*Larus ridibundus*) a rajzó cserebogarakat a közeli Lászlómajort övező, nemesnyár (*Populus x euramericana*) alkotta telepített erdősávokban a fák lombzatáról a fák koronájában lebegve csipegették le, ezért feltételezhető, hogy a megfigyelt szerezcsensirály hím ugyancsak ilyen módon fogyasztotta el azokat a cserebogarakat, amelyekkel a párját etette.

A fák koronájából történő táplálékszerzést támasztja alá az a megfigyelés is, amit a fiókaagyűrűzések során tapasztaltunk a költőtelepen, ugyanis a dankasirályfészkek anyagában többször nagy mennyiségben találtunk cseresznye (*Prunus avium*) magot.

Observations about the reproductive behaviour and feeding of the Mediterranean Gull (*Larus melanocephalus*)

While observing Mediterranean Gulls (*Larus melanocephalus*) at Mekszikópuszta in 2011 I noticed in the case of several pairs females begging for food from their partners that in return regurgitated may bugs for them. Apart from that I observed several times Black-headed Gulls picking may bugs from leaves fluttering in the canopy of poplar clone plantations at the time of swarming. The regularity of this foraging strategy in the case of gulls is suggested also from the fact that we often found a great amount of cherry stones in colonies when ringing young ones.

ISENMANN, P. (1999): Schwarzkopfmöwe *Larus melanocephalus*. In: GLUTZ VON BLOTZHEIM, U. N. (Hrsg.): Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 8/I. Charadriiformes (3. Teil), Stercorariidae – Laridae. 2. Auflage. Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden: 382–402.

PELLINGER ATTILA – Fertő–Hanság Nemzeti Park Igazgatóság
H-9435 Sarród, Rév, Kócsagvár – pelling@freemail.hu

Fertői dankasirályok (*Larus ridibundus*) sikertelen fészkelési kísérletei tenger melléki káka (*Schoenoplectus littoralis*) „gyűrűin”

MOGYORÓSI SÁNDOR - UDVARDY FERENC

Az elmúlt húsz évben számos csapadékszegény év volt a Fertő életében. Ezek következményeként a sekély és gyorsan felmelegedő vízfelszín alatt, a szél által hajtott iszaplerakódásokon, több helyen is jelentős méretű hínár (*Myriophyllum*) és káka (*Schoenoplectus*) foltok alakultak ki. Ezek gyakran olyan helyeken jelentek meg, ahol korábban nem voltak ilyenek, vagy nem voltak jellemzőek. Az egyik ilyen terület rész az ún. Bozi-víz, annak is a Püspök-csatorna kijárata és a Kőbokor, valamint a Búza-bokor közötti része volt, ahol is 2005-től kezdve részben erősödő, majd stagnáló tenger melléki káka (*Schoenoplectus littoralis*) állományok alakultak ki. Napjainkra 50-90 kisebb-nagyobb kiterjedésű állományfoltja látható. Ezek a hidegek beköszöntével és a jég beálltával lefagynak, kora tavasszal a lebegő növényi részekre a hegyesszögben lehajolt száruk rádőlnek, és a sűrűbb foltok kisebb növényi szigeteket alkotnak. Ezek olyannyira erősek, hogy gyakran récefajok, kárókatonák és sirályfajok egyedei használják kora tavasszal pihenőhelynek. Ezekre az elszáradt növényi szigetekre – az úgynevezett „boszorkánygyűrűkre” – kezdtek fészket építeni a dankasirályok (*Larus ridibundus*) 2010-ben. A május 4-én történő terepbejárásunk során 162 egy-négy tojásos (zömmel két-három tojásos) és 45 kész, de még üres fészket találtunk. A fészkek a kialakult szigetek déli, délkeleti részén helyezkedtek el, az uralkodó széliránnyal ellentétes oldalon. A fészkek anyaga zömmel a káka száraz száraiból, kisebb részben nádszálakból épült, a nyugalmi vízszinhez képest 5-10 cm magasságban. A pünkösdi környéki hideg, esős és viharos széllel érkezett front – vélhetően az erős hullámverésnek köszönhetően – az egész telepet